

Leefbaarheids- meter in Oranjedorp

Hoe zorg je ervoor dat je als Erkende OverlegPartner van de gemeente Emmen (EOP) niet alleen wordt gezien als gesprekspartner, maar ook daadwerkelijk iets kunt betekenen voor de inwoners van je dorp? In Oranjedorp is EOP Vereniging Plaatselijk Belang daar op een vooruitstrevende manier mee bezig: in samenwerking met het bestuur van het plaatselijke Dorpshuis d'Aole Turfstee en het naburige dorp Nieuw-Dordrecht brengen deze besturen van onderaf in kaart welke behoeftes er zijn onder de inwoners van beide dorpen.

 Tekst: Annelies Langenburg in opdracht van BOKD

Ondernemersgeest in het dorp verankerd

Oranjedorp - met zo'n vierhonderd inwoners - is geen doorsnee Drents dorp. Er staan geen huurwoningen. De huizen zijn allemaal vrijstaand en in eigen bezit, op een kavel van minimaal 2000 vierkante meter. Wiebe Hilgen, voorzitter Vereniging Plaatselijk Belang: "Oranjedorp is een heel ondernemend dorp. Van de 180 huishoudens zijn er zeventig zelfstandig ondernemer, van een klein internetbedrijfje tot een zaak met veel personeel. De ondernemersgeest is in het dorp verankerd, en waarom zou je die niet gebruiken? Onze inwoners hechten erg aan hun onafhankelijkheid. Niet uit desinteresse, maar ze zijn gehecht aan eigenheid. Heel kenmerkend voor ons dorp is dat er minstens vijftig vrijwilligers zijn. De één meer actief dan de ander, maar wanneer we iets organiseren lukt het altijd om mensen te vinden.

"Binnen onze samenwerking heeft het dorps huis misschien wel een belangrijkere rol binnen het sociale domein dan Plaatselijk Belang, want het dorps huis is de spil van het dorp. Plaatselijk Belang heeft een signalerende en initiërende functie, maar de uitvoering moet je als dorp samen doen. We investeren in elkaar

> Leefbaarheidsmeter Oranjedorp

“Van de 180 huishoudens zijn er zeventig zelfstandig ondernemer”

en we beseffen ons dat we maar één belang hebben: het dorp. En dit dragen wij ook uit: helder in de verdeling, maar sterk in de samenwerking.”

Leefbaarheidsmeter

Toen er een aantal jaren geleden een grote bestuurswisseling plaatsvond, was dat voor Plaatselijk Belang aanleiding om in samenwerking met het bestuur van het Dorpshuis een grote dorpsenquête te houden: een leefbaarheidsmeter. Daar is erg goed op gereageerd; van de aangeschreven honderdtachtig huishoudens reageerden er meer dan honderd. Daaruit bleek dat mensen met heel veel plezier in Oranjedorp wonen, vooral de ruimte en vrijheid werden hoog gewaardeerd. Verder waren er veel reacties op het feit dat de enige basisschool gesloten is, en dat daardoor de verbinding wat weg is.

Positieve gezondheid centraal

“Uit die enquête zijn een paar onderwerpen naar voren gekomen waar we iets mee wilden doen: wonen voor ouderen en zorg en welzijn. Hierbij zijn we gaan werken met het model ‘Positieve Gezondheid’ van voormalig huisarts en onderzoeker Machteld Huber. Zij ziet gezondheid veel breder, meer als welbevinden. En daarbij worden allerlei dingen betrokken. Niet alleen je sociale omgeving, maar ook zingeving, kwaliteit van leven enzovoort.”

“Om aan de slag te gaan met de uiteindelijke resultaten van de enquête, hebben we een aanpak opgesteld. Je kunt van alles verzinnen, maar dan werk je vanuit de aanbodkant en we willen het juist van onderaf laten ontstaan. Daarbij hebben we de samenwerking gezocht met Nieuw-Dordrecht. De besturen gaan de opdracht ondertekenen, en vervolgens komt er een werkgroep die het onderzoek in de dorpen gaat uitvoeren. Daaruit komen aanbevelingen waar wij mee aan het werk kunnen. We staan nog aan het begin, maar het is ontzettend spannend en leuk.”

Veel ondersteuning, maar regie bij het dorp

De werkgroep werkt samen met Hogeschool Stenden en het traject wordt beroepsmatig ondersteund door Welzijnsorganisatie Sedna. Maar Wiebe benadrukt dat zij in dienst staan van het dorp, de werkgroep bepaalt. Het dorp vertelt de professional wat de behoefte is.

“Toevallig wonen hier veel mensen die affiniteit met de zorg hebben. De besturen zullen op afstand een faciliterende rol hebben en uiteindelijk de penvoerder zijn in de financiën. We hebben er een jaar voor uitgetrokken, maar is er meer nodig, dan is dat prima. Als EOP hebben wij lijntjes uitgezet naar de gemeente Emmen om een begroting in te kunnen dienen met de vraag om steun, en de gemeente staat daar positief tegenover. Van kenniscentrum CMO STAMM krijgen we een bedrag om beroepsmatige ondersteuning in te zetten zodra we dat willen. En Sedna ondersteunt dit project uit een eigen budget.

Mocht er een vervolgproject uit komen met een beroepskracht, is het aan ons om te kijken of we dat uit welzijnswerk of zelf willen faciliteren. Ik vind het belangrijk dat je als organisatie je eigen ondersteuning kunt kiezen.

“We willen het juist van onderaf laten ontstaan”

De dynamiek die in de werkgroep zit, moet zoveel mogelijk naar voren komen en we hopen dan ook op een grote diversiteit binnen de werkgroep. Uiteindelijk gaan wij met de aanbevelingen de boer op, gaan we geld verzamelen en wie verder wil met het realiseren van een volgend project, die haakt maar aan.”

Plannen voor jong en oud

De besturen beseffen zich dat het risico bestaat dat zij zich alleen op ouderen richten. Kijkend naar de vitaliteit van het dorp zal er ook aandacht moeten worden besteed aan de jongeren en kinderen.

> Leefbaarheidsmeter Oranjedorp

“Met de activiteiten die georganiseerd worden in het dorp zitten we denk ik op een goed spoor, maar wellicht wordt er een heel andere behoefte zichtbaar door het onderzoek. Het is erg belangrijk je eigen dynamiek te voelen, en die boven zien te krijgen. Wat speelt hier? De basisschool bijvoorbeeld, komt nooit meer terug. Het gebouw is verkocht. Maar stel dat jonge ouders de behoefte hebben om elkaar te ontmoeten en in gesprek te gaan over bijvoorbeeld opvoedingskwesaties, daar gaan we daar iets mee doen.”

Qua wonen is het voor starters een moeilijke markt, maar we willen de doorstroming in Oranjedorp graag behouden. Daarom zijn we zijn bezig met een woonproject voor zowel starters als ouderen. We hebben een perceel op het oog om daar het project op te starten.”

“Naast het onderzoek in het sociaal domein willen we ook met huisartsen in gesprek gaan. Wat valt hen op? En als je met het ene bezig bent, ga je over het andere nadenken. We zijn dit jaar begonnen met ‘Oranjedorp beweegt’. En dat doen we samen met afdeling Sport en Bewegen van het Drenthe College.”

Studenten werken samen met de buurtsportcoaches van de gemeente. Wij hebben twee studenten toegewezen gekregen en samen een programma opgezet. Een soort proeverij, om te ontdekken wat succesvol is. Voor het eerst sinds jaren werd er een zeskamp georganiseerd, en daaruit is een vaste bootcampgroep van tien á twaalf mensen ontstaan. Dat zijn de pareltjes, dat is wat je wil bereiken!”

Participatie in projecten rondom het dorp

In Oranjedorp is duidelijk voelbaar dat het dorp ingeklemd wordt tussen verschillende industriële gebieden, met onder andere een groot recyclingterrein en een zonnepark. De gemeente Emmen heeft met de leverancier Groen Leven afgesproken dat een deel van het zonnepark aan de twee dorpen geschonken is. Vanuit de EOP's is daar een

energiecoöperatie voor opgericht, waar iedere inwoner lid van kan worden. De mensen krijgen de energiebelasting terug, en dat scheelt honderden euro's.

“De ontwikkelingen in de omgeving staan niet stil. Er komt een distributiecentrum van tien hectare, maar ook een grote biovergister. En de verschillende dorpen in de omgeving hebben één groot gezamenlijk belang: geen overlast. Vanuit

goed naoberschap willen we gesprekken aangaan. Niet alleen als EOP, maar met een delegatie plus een aantal inwoners. Dat laatste vinden we erg belangrijk. En als bestuur van EOP zijn wij zelf overigens ook bewoners!”

“We kunnen niet ineens vierhonderd bewoners één op één vertegenwoordigen, dat maakt het EOP-zijn af en toe heel lastig. Het is niet zo dat er gegarandeerd draagvlak is na overleg tussen de gemeente en EOP. Wij faciliteren, bieden mogelijkheden en laten inwoners participeren. De uitdaging daarbij is om steeds meer iets van onderaf te laten ontstaan.”

Als gemeente de burger vertrouwen

“Voor de gemeente is het van belang hoe zij die burgerparticipatie vorm gaan geven. Eigenlijk moet je mét de bevolking gaan overleggen. En langzaamaan wordt dit meer ingezien. Die omslag moet er komen. En vooral de kentering in steeds meer bewoners die hun eigen initiatieven willen en kunnen ontplooiën. Het is voor iedereen nieuw, maar je mag verwachten dat ze erin meebewegen. Hoe vertrouwt je je burger? Wij willen laten zien dat wij het beste met ons dorp voorhebben, en dat we het geld dat we krijgen daar ook voor gaan inzetten. Het is heel dynamisch!”

Zorgzame dorpen in Drenthe

Steeds meer Drentse dorpen werken aan nieuwe vormen van naoberschap: Zorgzame Dorpen! BOKD heeft inmiddels een veertigtal dorpsinitiatieven in beeld. Zorgzame dorpen nemen verantwoordelijkheid voor de mensen in hun omgeving. In deze ‘inclusieve’ dorpen is aandacht voor nieuwe woonvormen, gezondheid, armoede, laaggeletterdheid, eenzaamheid, lief en leed en de samenhang daartussen.

BOKD wil de zichtbaarheid van de zorgzame dorpen vergroten. In het begin van de coronapandemie bleken deze dorpsinitiatieven rondom zorgen voor elkaar namelijk van grote toegevoegde waarde. Ze konden snel en adequaat hulp en ondersteuning bieden en organiseren.

Kijk voor meer info op www.bokd.nl en www.drentsezorginitiatieven.nl

